

BRØNSHØJ -HUSUM

Brønshøj og nabolandsbyen Husum var indtil slutningen af 1800-tallet landlige områder med gårde, husmandssteder og gadekær. Men det var kun, indtil Københavns Kommune indlemmede de to landsbyer i det kommunale fællesskab i 1901 på grund af mangel på jord at bygge på.

I 1940'erne sanerede kommunen brokvartererne, og der blev bygget små rækkehuse med haver i Husum til fattige, børnerige familier. De gik under navnene Cigarkasserne og Kaninburene – så kan man selv regne størrelsesforholdene ud.

Lidt fornemmelse af historiens vingesus får man dog stadig på Brønshøj Torv, hvor byens gamle gadekær fortsat ligger sammen med Rytterskolen fra 1721, som i dag huser Brønshøj Museum. Ved Brønshøj Kirke på den anden side af Frederikssundsvej er der også historisk landsbystemning ved den gamle kirkegård fra 1100-tallet. Selve kirken stammer helt tilbage fra 1180'erne og er Københavns ældste.

Brønshøj spillede i øvrigt en vigtig rolle under belejringen af København i 1658-1660. Her blev landsbyen sammen med det omgivende land omdannet til en kæmpe stor, befæstet, svensk militærlejr, kaldet Carlstad. Levn efter befæstningen kan stadig ses i området. Også Husum har haft en velkendt gæst: Kongedatteren og landsforræderen Leonora Christine (1621-1698) boede i fire måneder på hovedgården Husumgård efter sin løsladelse fra Blåttårn. Her skrev hun sit selvforsvar, Jammers Minde, færdig.

Af nyere, kendte beboere i Brønshøj-Husum kan nævnes Bjarne Reuter (f. 1950), som voksede op her. En del af forfatterens romaner foregår i bydelen, blandt andet Busters verden, Når snerlen blomstrer og Månen over Bella Bio.

UTTERSLEV MOSE

Utterslev Mose er Københavns største park-areal og et paradis for naturskere. Mosen ligger tæt på storbyen, men er alligevel et område, hvor man hurtigt kan komme langt væk fra de pulserende omgivelser. Her er store søer og holme med et rigt fugleliv, omgivet af langstrakte, grønne vidder. Fra mosens højeste punkt kan man se helt ind til hovedstaden.

Mosen, der egentlig består af fire vandarealer – Vest-, Midt-, Øst- og Kirkemosen – er kendt for de mange fugle, der yngler her. Men det er også et værdsat område for motion af flere slags – gåture, cykelture og ikke mindst fodbold på de mange fodboldbaner.

Utterslev Mose blev anlagt som naturpark i perioden 1939-1943, men har en fortid som sø.

Søbjerg Sø (Søborg Sø) menes at være dens ældste navn. Fra slutningen af 1500-tallet forsynede søen København med drikkevand via lange træender, der førte ind til byens vandkunster, det vil sige springvand, hvor borgerne

kunne hente deres vand. Med tiden er søen groet til og blevet til en mose.

FOR DIG MED BØRN ●●

I Utterslev Mose findes fire legepladser: Pilesvinget 5 mellem Brønshøj Kirkevej og Hvedevej: Pirattema med sørøverskib og hængebro, og for de lidt større er der en fitnesspavillon, hvor man kan styrketræne.

Pilesvinget 64: Legepladsen Edderkoppen, hvor de klatreglade kan klatre i et kæmpe-mæssigt edderkoppeskind. Der er også en snegl med et eventyrligt hurlumhejs på ryggen, der både har klatrevæg, rebstiger, hængebro, læskur, trapper, rutsjebane og kravlenet.

Rådvasdvej/Engsvinget: Kunstlegeplads, hvor en kæmpe stor mand er sunket ned i jorden – kun hans hoved og hænder stikker op.

Gyngemosen: Naturlegeplads med rutsjebane, fugleredegynge, forhindringsbane med stammer og store sten, hængebroer, pileflettede

● TOILETTER ● LEGEPLADSER ● HUNDETILBUD ● SERVERING/KIOSK

hytter og en sørøverplatform, der vipper, når man "står til havs".

Naturværkstedet Strejff i Utterslev Mose bruges især af daginstitutioner, skoler, spejdere og Københavns Kommunes naturvejledere.

Naturværkstedet er udgangspunkt for brugernes mange naturaktiviteter og oplevelser. Når der er åbent hus, kan du også være med til for eksempel at lave grøn mad over bålet og gå på jagt efter smådyr på land og i vandet.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

Du kan blandt andet høre nattergalen synge i Utterslev Mose. Det gør den døgn rundt fra begyndelsen af maj, og den holder først op i slutningen af juni, når de nyfødte unger skal passes. Også blishøns, grågæs og toppede lapedykkere kan nærstuderes fra de forskellige udsigtsplatforme omkring mosen, også fra det nye fugletårn i Vestmosen. Herfra kan du følge livet på fugleøen Tegholmen.

Pil, el, ask og birk vokser i moseområdet sammen med tagrør, som dækker de fleste af mosens øer og en stor del af søbredderne. Gul iris, lodden dueurt og den gulblomstrede sildig gyldenris ses også her i kombination med mange forskellige bærbusse som hyld, slåen, tjørn, gedeblad og kornel. Hunde kan nyde naturen i hundeløbegråden ved Kirkemosen – og er de i snor, må de komme med overalt i Utterslev Mose.

FAKTA

Café og Restaurant

Restaurant Mosehuset, Mosesvinget 3, 2400 København NV, www.mosehuset.nu

Aktiviteter

Naturværkstedet Strejff, Rådvasdvej 69, 2400 København NV
www.kk.dk/naturvejledning

Læs mere på www.kk.dk/grønneområder

VEST- VOLDEN

På Vestvolden udspiller der sig i dag kun fredsommelige og rekreative aktiviteter, men oprindeligt var området en del af Københavns Landbefæstning og ment som et forsvar mod fjendtlige angreb. Det 14 km lange voldanlæg blev opført i årene 1888-1892 og strækker sig fra Køge Bugt i syd til Utterslev Mose i nord. Her er voldgrave, skanser, magasiner og underjordiske gange – et så omfattende anlæg, at Vestvolden faktisk var danmarkshistoriens største anlægsarbejde indtil opførelsen af Storebæltsbroen!

Vestvolden blev anlagt efter en usikker udenrigs- og forsvarspolitisk periode oven på det totale nederlag ved Dybbøl i 1864 og det efterfølgende tab af Sønderjylland. Voldanlægget mistede dog sin militære betydning efter Første Verdenskrig og blev nedlagt i 1921. Under Anden Verdenskrig besatte tyskerne Vestvolden for at bruge den med omvendt fortegn – de ville forhindre københavnere i at slippe uden for volden!

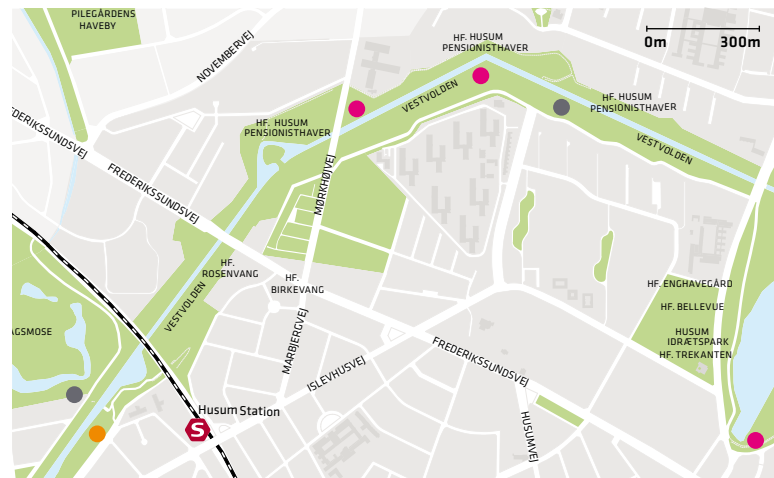
Området blev fredet i 1996, og derfor kan man fortsat i dag nyde dette uberørte og langstrakte skov- og kratbælte som et enestående naturområde tæt på København.

FOR DIG MED BØRN ●●

Der ligger to legepladser på Vestvolden, en ved Bystævnet og en ved Mørkhøjvej. Legepladsen ved Bystævnet er stor og har vipper, læhus, sandkasse, rutsjebane, gynger, klatretræ, bænke og en græs fodboldbane. Legepladsen ved Mørkhøjvej er mindre med gynger, rutsjebane, lege- og læhus, klatrestativ og borde og bænke.

FOR DIG, DER ELSKER NATUR

Vestvolden er – udover at være et interessant befæstningsanlæg, man kan gå på opdagelse i – også et vigtigt, rekreativt naturområde, der forbinder Utterslev Mose, Kagsmosen, Vestskoven og Køge Bugt med sit grønne bælte. Man kan cykle hele vejen fra Utterslev Mose til Avedøre på Voldgaden langs anlægget.

● TOILETTER ● LEGEPLADSER ● HUNDETILBUD ● SERVERING/KIOSK

✿ Her er voldgrave, skanser, magasiner og underjordiske gange

På de åbne områder langs voldanlægget findes der borde og bænke, hvor man kan tage et hvil. Herfra kan du iagttage Vestvoldens vrimmel af fugle, der yngler og lever her.

VIDSTE DU ...

at du på Rødovre Kommunes del af Vestvolden kan deltage i guidede rundvisninger og høre mere om forsvarsværkets spændende historie? Læs mere på Naturstyrelsens hjemmeside.

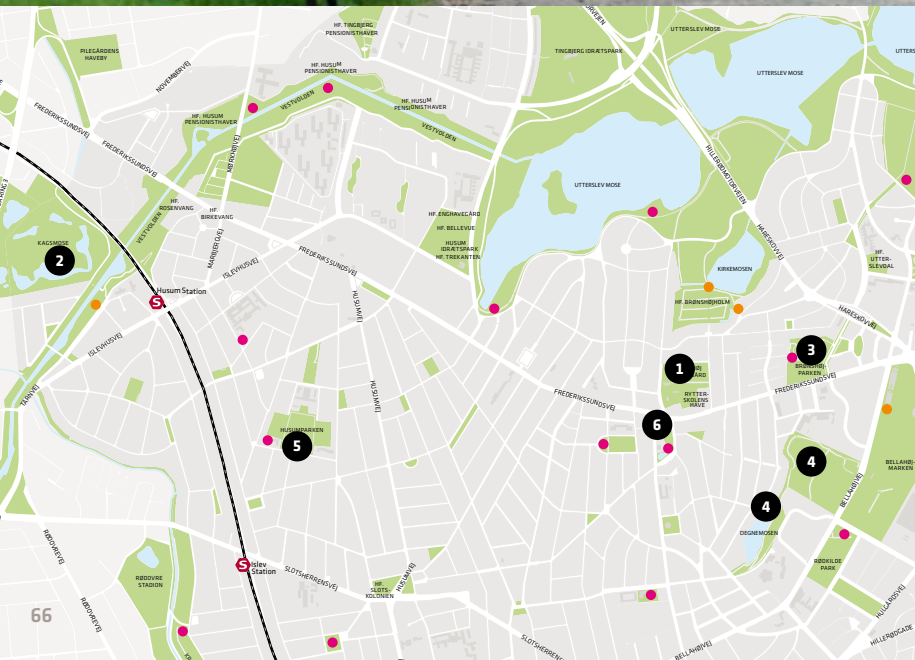
FAKTA

Læs mere om **Københavns fæstningsværker** på www.befaestningen.dk

Information om **Vestvolden**:
www.naturstyrelsen.dk/Naturoplevelser/Beskrivelser/Hovedstaden/Vestvolden_og_Vestskoven

Læs mere på www.kk.dk/grønneområder

SMÅ PARKER BRØNSHØJ-HUSUM

OVERSIGT

1 BRØNSHØJ KIRKEGÅRD

Når du besøger Brønshøj Kirkegård, befinder du dig på en begravelsesplads, hvor danskernes forfædre er blevet begravet siden 1100-tallet. Den er Københavns Kommunes mindste og ældste kirkegård og har som den eneste af kommunens fem begravelsespladser et stærkt præg af landsbykirkegård over sig.

Den tilhørende Brønshøj Kirke er Københavns ældste kirke, der stadig er i funktion. Den er opført i 1180'erne, formentlig af biskop Absalon (1128-1201), der grundlagde København i 1167. I kirken kan du for eksempel se den smukke barokaltertavle fra 1587 og den fornemme prædikestol fra 1678. Stolerækkerne og klinkegulvet er, ligesom Frobeniusorglet, af nyere dato fra 1975, hvor kirken blev restaureret.

Der er gratis rundvisninger på kirkegården hver sommer, se det aktuelle program på www.kk.dk/kirkegaardsvandring. Se mere på www.bronshoej-kirkegaard.dk.

2 KAGSMOSEN

I Kagsmosen kan du opleve områdets varierede, uopdyrkede natur og det tilhørende dyreliv. Her er vandinsekter, padder og mange forskellige ynglende fugle på øen i mosen. Nattergalen er en af dem, man kan høre synge her fra midt i maj. Det fredede område ligger i forlængelse af Vestvolden, som har oplagte muligheder for gode cykel- og gåture.

Kagsmosen fik status som park i 1939, men bevarede sit naturpræg, der fortsat giver dyr og planter gode muligheder for at trives her. Mosen var oprindeligt en del af forsvarsanlægget Vestvolden.

3 BRØNSHØJPARKEN

I Brønshøjparken nær Utterslev Mose kan du tage børnene med på legepladsen, som ligger i det smukke parkanlæg. På legepladsen er der noget for børn i alle aldre, for eksempel en asfalteret boldbane med basketballstativ, en klatreborg med rutsjebane, gynger, vippedyr, sandkasse mv. Om vinteren kan der kælles på parkens bakker.

Søen Louisehullet i parken har fået sit navn af dramatiske årsager: Nogle mener, at Louise var en gravid pige, der druknede der i 1920'erne, mens en anden historie fortæller, at en Louise druknede sig i søen på grund af ulykkelig kærlighed til en svensk soldat, som faldt under Stormen på København i 1659. Ud mod Frederikssundsvej er der grønne plæner. På græsbanen kan der spilles fodbold, og de lokale fodboldklubber ses ofte her. Hvis du ikke vil spille bold, kan du studere parkens natur: Her gror træer som vinget valnød, rododendron og ægte kastanje, og hele 26 fuglearter holder til i Brønshøjparken. En enkelt skulptur kan du også støde på – det er billedhuggeren Svend Lindharts (1898-1989) Moder med børn fra 1940.

OVERSIGT FORTSAT

4 BELLAHØJPARKEN OG DEGNEMOSEN

Bellahøjparken og Degnemosen er et større, sammenhængende parkanlæg på Københavns højeste punkt – her befinder du dig hele 37 m over havets overflade! I Degnemosen kan du tage dig en løbe- eller gåtur på stinettet omkring søen, og i Bellahøjparken kan du slænge dig på plænerne eller kælke i det bakkede landskab om vinteren.

Bag Restaurant Bellahøj kan du opleve tre bronzealderhøje. En fjerde høj ligger bag parkens amfiteater. Højene har ikke været gravet ud, men er registreret som fortidsminde.

Navnet Bellahøj stammer fra det landsted, som grosserer Moses Levin Mariboe (1760-1830) opførte i området i 1791. Det var opkaldt efter hans hustru, Isabella eller Bella Henriques (cirka 1761-1796). Stuehuset fra det gamle landsted huser i dag Restaurant Bellahøj.

5 HUSUMPARKEN

Husumparken har en dejlig legeplads til både udendørs og indendørs aktiviteter. Her er svævebane, legelandskab, rutsjebane, klatrestativer, vippedyr og gynger og en grillplads med borde og bænke til de voksne. Indendørs er der computerspil, hobbyværksted og mange andre underholdningsmuligheder. I parken finder du også et idrætsanlæg til fodboldspil.

6 BRØNSHØJ TORV

Brønshøj Torv med sit markante trappeanlæg, som kan bruges som amfiteater og udsigtsplateau, benyttes ofte til gademøder, mindre udstillinger, små musikarrangementer, kulturdage og den årlige juletræstænding. På Brønshøj Gadekær ved torvet må der skøjtes om vinteren (hold øje med skiltningen). Du kan også opleve tre kobberstatuer, som er lavet af kunstneren John Cornelius Rægaard og forestiller de svenske belejringsstyrkers telte i den svenske fæstningslejr Carlstad.

Den gamle rytterskole fra 1721 på torvet huser i dag Brønshøj Museum, som er en del af Københavns Museum. En tur på Brønshøj Museum tager dig tilbage til den svenske belejring i 1650'erne. Ved museet ligger en fint anlagt urtehøve.

Legepladsen på Brønshøj Torv rummer lidt af hvert til børn og barnlige sjæle.
www.copenhagen.dk/dk/besog_museet/broenshoej_museum

